

Motion till riksdagen 2008/09:Ub236

av Cecilia Wikström i Uppsala (fp)

Litterär kanon

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en litterär kanon i skolan.

Motivering

I somras släppte EU-kommissionen den årliga rapport som jämför medlemsstaternas framsteg vad gäller utbildning. Rapporten visar att en fjärdedel av EU:s 15-åringar har dåliga läsvanor, och Sverige uppmärksammas särskilt för att vara ett av de länder där elevernas läskunskaper försämrats mest mellan 2000 och 2006. Läskunskaper är grunden för att lyckas i andra ämnen och för att få ett bra jobb.

Det finns ett starkt samband mellan skönlitteraturläsning, läsförmåga och elevens förmåga att klara andra skolämnen. Litteraturen är en ingång till svenska språket men binder också samman generationer, minoriteter och landsändar med varandra och ger oss gemensamma referenspunkter när det gäller den svenska litteraturen och historien så som den speglas av svenska författare genom seklerna.

En litterär kanon – ett urval av litterära verk som läses i skolan – bör införas i läroplanen. Det skulle tydliggöra elevernas rätt till stöd av skolan för att få läsa de främsta svenskspråkiga författarna och världslitteraturens stora verk. De elever som inte får stöd hemifrån i sin läsning gynnas mest av att en kanon införs. Det gäller barn som inte har föräldrar som läser särskilt mycket hemma och barn som inte har någon naturlig koppling till litteratur på svenska för att de eller deras föräldrar invandrat till Sverige. Betydande verk av utländska författare ska ingå, dels för att även dessa många gånger har haft stort inflytande på den svenska kulturutvecklingen, dels för att det har ett egenvärde att eleverna får en inblick i litteraturen i Europa och andra världsdelar.

Fel! Okänt namn på

Fram till sextiotalet hade den svenska skolan en litterär kanon. Det sågs som en rättighet för eleverna att vara förtrogna med författare som August Strindberg, Selma Lagerlöf och Ernest Hemingway. I flera andra länder finns en litterär kanon angiven i skolan. I den norska grundskolans avslutande år ska eleverna läsa t.ex. Sigrid Undset, Cora Sandel och Henrik Ibsen. Året dessförinnan ska de norska eleverna läsa tal av t.ex. Winston Churchill och Martin Luther King. I den franska kursplanen finns listor på romaner, dikter m.m. mellan vilka lärarna kan välja i olika årskurser. På den franska romanlistan finns inte bara franska verk utan också betydelsefulla utländska, som Selma Lagerlöfs *Le merveilleux Voyage de Nils Holgersson* (Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige).

Listan på vilka verk som ska ingå i kanon ska vara en bas och därutöver ska lärarna ha möjlighet att presentera andra verk för eleverna. Förslaget till en litterär kanon ska tas fram av sakexperter inom litteraturvetenskap, kulturhistoria och läsundervisning. Kanon ska revideras regelbundet och ingå i kursplanen i svenska för grundskolan och kärnämneskurserna i svenska i gymnasiet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 23 september 2008

Cecilia Wikström i Uppsala (fp)